

РОЗДІЛ 1. СВІТОВЕ ГОСПОДАРСТВО І МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ

ЗАЛУЧЕННЯ КІНОЛОГІЧНИХ КОМАНД ТА СКАНУЮЧИХ СИСТЕМ ДО ПРОЦЕДУР МИТНОГО КОНТРОЛЮ ДЛЯ ПОПЕРЕДЖЕННЯ РИЗИКІВ МИТНОГО ПРОСТОРУ КРАЇНИ

INVOLVEMENT OF CANINE TEAMS AND SCANNING SYSTEMS IN CUSTOMS CONTROL PROCEDURES FOR PREVENTING THE RISKS FOR A COUNTRY'S CUSTOMS SPACE

У статті аргументовано необхідність використання спеціальних і технічних засобів митного контролю та залучення кінологічних команд для зменшення ризиків, що виникають при незаконному переміщенні товарів. Проведено оцінку залучення кінологічних команд митниць України до виявлення контрабанди товарів та проаналізовано основні результати їхньої роботи. Розглянуто вимоги до кінологічних команд. Особлива увага приділена основним заходам ДФС України, які спрямовані на підвищення ефективності роботи кінологічних команд. Обґрунтовано важливість залучення до митного контролю як кінологічних команд, так і використання скануючих систем.

Ключові слова: кінологічна команда, контрабанда товарів, митний контроль, митний простір, ризики, порушення митних правил, скануючі системи.

В статье аргументировано необходимость использования специальных и технических средств таможенного контроля и привлечения кинологических команд для уменьшения рисков, возникающих при незаконном перемещении товаров. Проведена оценка привлечения кинологических команд таможен Украины к выявлению контрабанды товаров и проанализированы основные результаты их работы. Рассмотрены требования к кинологическим командам.

Особое внимание уделено основным мерам ДФС Украины, направленных на повышение эффективности работы кинологических команд. Обоснована важность привлечения к таможенному контролю как кинологических команд, так и использования сканирующих систем.

Ключевые слова: кинологическая команда, контрабанда товаров, таможенный контроль, таможенное пространство, риски, нарушение таможенных правил, сканирующие системы.

This article provides an insight into the necessity of both the application of the special and technical means of customs control and the involvement of canine teams in minimization of risks, which may arise during trafficking in illicit goods. The involvement of canine teams pertaining to the customs offices of Ukraine is assessed. The key findings of the teams are carefully analyzed. Requirements canine teams should meet are considered. A special emphasis is put on the main measures the State Fiscal Service of Ukraine applies for promoting the efficiency of canine team performance. The necessity of the involvement of canine teams in customs control is grounded, as well as the application of scanning systems.

Key words: canine team, trafficking in goods, customs control, customs space, risks, violation of customs rules, scanning systems.

УДК 339.543

Войцещук А.Д.

к.е.н., доцент, директор
Департамент спеціалізованої підготовки
та кінологічного забезпечення
Державної фіскальної служби України

Постановка проблеми. В умовах лібералізації умов міжнародної торгівлі та спрощення процедур пропуску товарів та транспортних засобів через митний кордон країни надзвичайно гостро стоїть проблема контрабанди й незаконного переміщення товарів. Традиційні методи протидії таким порушенням не завжди є дієвими, адже з року в рік вдосконалюються методи незаконного переміщення товарів, предметів, осіб, що потребує системного підходу до процесів контролю та огляду з метою зменшення ризиків для митного простору. Пріоритетним напрямом протидії контрабанді та незаконному переміщенню товарів через митний кордон вважаємо використання технічних та спеціальних засобів (зокрема, скануючих систем) та залучення кінологічних команд, практика застосування яких в Україні потребує посиленої уваги та удосконалення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання залучення технічних та спеціальних заходів у митній справі розглядали у своїх працях О. Б. Білоцерківський [1], Г. В. Дейниченко [2; 3], І. В. Ємченко [4] та ін. Дана проблематика є предметом дослідження і структурних підрозділів ДФС України [5]. Основні наукові та методичні рекомендації щодо залучення кінологічних команд митниць до процедур митного контролю розкриті у наукових та навчально-методичних працях Департаменту спеціалізованої підготовки та кінологічного забезпечення ДФС [6; 7; 8]. Проте, незважаючи на значний доробок, недостатньо дослідженими залишаються питання комплексного використання скануючих систем та кінологічних команд при проведенні митного контролю з метою зменшення ризиків для митного простору країни.

Постановка завдання. Метою роботи є оцінка залучення кінологічних команд та використання скануючих систем при проведенні митного контролю з метою мінімізації ризиків, виявлення предметів контрабанди й порушення митних правил.

Виклад основного матеріалу дослідження. Зростання відкритості митного простору країн з огляду на їхнє залучення до глобальних економічних процесів підвищує його вразливість до зовнішніх викликів. На сьогодні митна складова глобального економічного простору знаходиться на перетині інтересів як держави, суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності, громадян, так і міжнародного злочинного бізнесу, бо незаконне переміщення товарів та предметів, осіб через кордон є важливою складовою їхньої діяльності. Підвищення ефективності діяльності митних органів з огляду на скорочення часу проведення митного контролю та різноманітні схеми порушення митних правил й контрабанди товарів неможливе без використання технічних та спеціальних засобів, службових собак. У більшості країн світу, в тому числі й України, такі заходи підтвердили свою успішність та результативність при виявленні наркотичних засобів, зброї, набоїв, тютюнових ви-

бів, грошових банкнот, зразків СІТЕС, тощо. Статтею 324 Митного кодексу України встановлено, що з метою скорочення часу проведення митного контролю та підвищення його ефективності використовуються технічні та спеціальні засоби, а також службові собаки [9].

Досвід України свідчить про підвищення інтересу митниць до використання кінологічних команд у пунктах пропуску та на митницях. Так у 2015 р. кінологічними командами було виявлено 226 випадків контрабанди та порушення митних правил із залученням службових собак, у 2016 р. – 228, у першій половині 2017 р. – 159 випадків (табл. 1). У регіональному розрізі найактивніше використовуються кінологічні команди у Львівській, Волинській та Харківській областях. В окремих регіонах існує неукомплектованість кінологічних команд, що зменшує ефективність виявлення порушень та відповідно посилює ризики для митного простору країни.

Протягом 2010-2017 рр. завдяки залученню кінологічних команд митниць Державної фіскальної служби на кордоні нашої держави було виявлено більше, ніж 450 кг наркотичних та психотропних речовин, більше 1 млн пачок цигарок, 580 одиниць вогнепальної зброї та 2552 шт. набоїв. За останні три роки досягнуто значного прогресу у спрацюванні кінологічних команд, що свідчить про підвищення рівня їхньої підготовки та навчання. Результати їхньої роботи за 6 місяців 2017 р. є таким підтвердженням (табл. 2).

Незаконне перевезення наркотичних засобів, прекурсорів та психотропних речовин (перелік яких встановлено Постановою КМУ «Про затвердження переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів» [10]) залишається важливою складовою контрабанди через митний кордон не лише України, а й інших країн. Наркобізнес у світі в останні роки зазнав змін, змінилися наркотрафіки, відповідно, активізувалися потоки через транзитні території, до яких належать країни Центральної та Східної Європи, у тому числі й Україна. Найбільш розповсюдженими наркотичними засобами залишаються канабіс, амфітаміни, опіати. У світі зростає виробництво та переміщення гашишу, спостерігається нарощування виробництва опіуму в Афганістані, відповідно, зростає навантаження на міжнародні трафіки у тому числі й і на транзитні території [11]. Саме тому Україні слід звернути увагу на такі наркотрафіки та забезпечити максимальне залучення кінологічних команд при проведенні митного контролю, бо наша територія не повинна стати транзитним оазисом для міжнародних наркокартелів. Серед маршрутів нелегального переміщення наркотичних засобів через митну територію України виділяють наступні: балканський (з Афганістану, одна з його гілок йде через Україну, далі в Європу – товар постачається

Таблиця 1

Динаміка випадків виявлення контрабанди наркотичних засобів, психотропних речовин, зброї, боєприпасів та порушень митних правил України за допомогою кінологічних команд

Митниця	Кількість випадків виявлення		
	2015 р.	2016 р.	2017 р.
Львівська	69	72	63
Волинська	79	50	22
Харківська	46	37	26
Закарпатська	10	16	10
Сумська	5	20	15
Чернігівська	8	7	2
Одеська	2	10	2
Вінницька	2	3	
Чернівецька	2	7	1
Херсонська	2		
Житомирська	1	1	7
Київська міська		1	1
Миколаївська		2	
Запорізька			2
Дніпропетровська			1
Луганська			1
Київська			2
Департамент СПКЗ ДФС		2	4
Всього	226	228	159

через українсько-польський кордон; україно-білоруський; україно-словацький та україно-угорський кордони, якщо товар поступає на територію України через морські порти); чорноморський маршрут (Іран, Азербайджан, Вірменія, Грузія, Росія, через Україну в Польщу, Угорщину); циганський маршрут (наркотичні засоби кустарно виробляються в Україні і спрямовуються в Білорусь і Росію, або ж виробляються в Молдові, а Україна виступає країною транзиту [12].

На сьогодні для незаконного переміщення наркотичних засобів, прекурсорів і психотропних речовин використовують сучасні технології, які дозволяють з мінімальними труднощами перетинати кордон. Тому у більшості випадків виявити такі речовини можливо лише із використанням службових собак, які володіють спеціальними навиками пошуку. Нові форми нелегального міжнародного бізнесу стосуються і злочинів проти дикої природи, маємо на увазі незаконний обіг видів дикої флори і фауни, адже торгівля ними набуває транскордонного характеру. Приєднання країн до Конвенції про міжнародну торгівлю видами дикої флори і фауни [13] зобов'язує її посилити контроль за торгівлею такими об'єктами та протидіяти їхньому незаконному обігу через митну територію. Для України питання переміщення таких об'єктів

актуалізується в останні роки, бо, як правило, вона стає країною транзиту нелегальних потоків. Міжнародна практика підтверджує ефективність використання кінологічних команд для виявлення контрабанди зразків СИТЕС [14; 15].

Для підвищення успішності таких виявлень важливим вважаємо підготовку кінологічних команд для роботи на митницях та інших органах контролю, у правоохоронних органах. Кінологічні методи виявлення предметів контрабанди мають ряд переваг, поряд із технічними та людськими ресурсами, зводять до мінімуму корупційну складову.

Становлення кінологічних команд в Україні пройшло наступні організаційно-правові етапи: Наказом ДМСУ № 139 від 01.07.1992 р. створена кінологічна служба та організовано будівництво Кінологічного центру на базі Чорноморської митниці ДМСУ; Наказом ДМСУ № 44 від 14.02.1994 р. Кінологічному центру надано статус відділу служби боротьби з контрабандою та порушеннями митних правил ДМСУ; Наказом ДМСУ № 691 від 01.12.2000 р. на базі Кінологічного центру Чорноморської регіональної митниці був створений Кінологічний центр ДМСУ; Наказом ДМСУ № 702 «Про зміну місцезнаходження і підпорядкування Кінологічного центру Держмитслужби» з 01.09.2010 р. Центр почав свою діяльність

Таблиця 2

Динаміка виявлення кінологічними командами України контрабанди наркотичних засобів, психотропних речовин, зброї, боєприпасів та порушень митних правил за окремими предметами виявлення

Предмет виявлення	Загальна кількість		
	2015 р.	2016 р.	6 міс. 2017 р.
Канабіс	19,8 кг	30,890 кг	28,611 кг
Насіння канабісу			164 од
Смола канабісу	5,72 г		
Опій	2 мл	480 мл	
Опійний мак			4 од
Кокаїн	104,72 г		1,17 г
Макова соломка	10 г		
Прекурсори		3931 таблетки	15400 г
Прекурсор ефедрин	0,0088 г		
Калію перманганат	28,36 г		
Психотропні речовини	1091 таблетка		333 капсули, 1202 таблетки, 400 мл, 5001,22 г
Амфетамін	10,26 г	323,57 г	
Трамадол	283 таблетки, 40 капсул	100 таблеток	2088 таблеток
Частини до зброї	271 од	54 од	14 од
Зброя	34 од	95 од	4 од
Набої	800 од	10797 од	865 од
Гільзи		1600 од	
Гільзи використані різного калібру		1031 од	
Пристрої для виготовлення патронів	2 од		
Порох			908 г
Цигарки	72729 пачок	130784 пачок	347266 пачок
Тютюн для кальяну	7500 г		

в м. Хмельницькому на базі Хмельницького центру підвищення кваліфікації і перепідготовки кадрів ДМСУ; Наказом ДМСУ № 40 від 21.01.2011 р. Кінологічний центр Держмитслужби було приєднано до Хмельницького центру підвищення кваліфікації та перепідготовки кадрів, на базі якого був створений Центр підвищення кваліфікації, перепідготовки працівників та кінології Держмитслужби; Постановою Кабінету Міністрів України № 229 від 20.03.2013 р. був створений Департамент спеціалізованої підготовки та кінологічного забезпечення Міндоходів, який став правонаступником Центра

підвищення кваліфікації, перепідготовки працівників та кінології Держмитслужби; Постановою Кабінету Міністрів України № 311 від 06.08.2014 р. Департамент спеціалізованої підготовки та кінологічного забезпечення Міндоходів було реорганізовано у Департамент спеціалізованої підготовки та кінологічного забезпечення ДФС; Наказом ДФС № 643 від 20.07.2016 р. було затверджено методичні рекомендації щодо використання у роботі митниць кінологічних команд; Наказом Міністерства фінансів України № 1147 від 15.12.2015 р. «Про кінологічне забезпечення в Державній фіс-

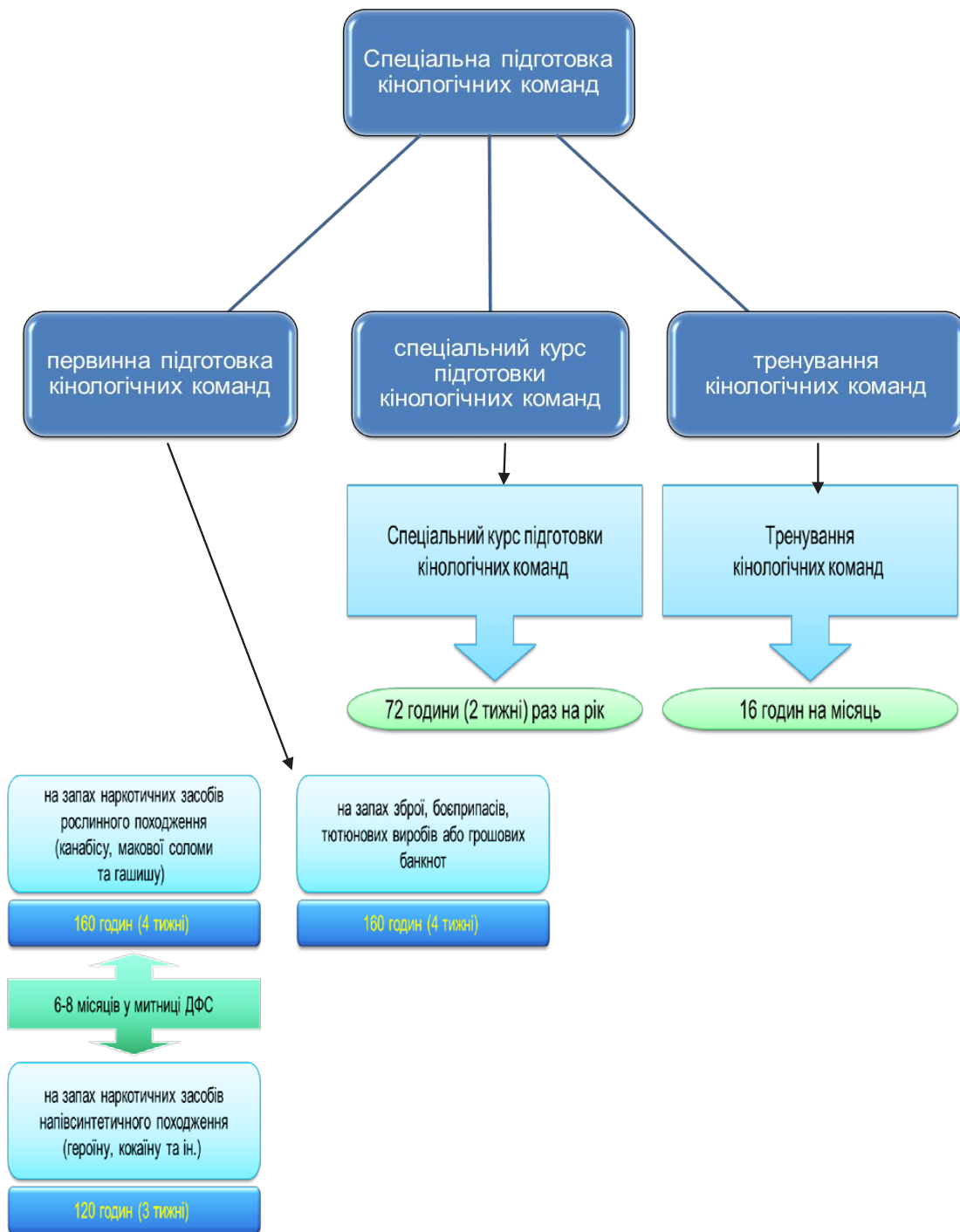

Рис. 1. Структура спеціальної підготовки кінологічних команд для роботи на митницях

кальній службі України» [16] затверджено Положення про кінологічне забезпечення в Державній фіскальній службі України.

Кінологічне забезпечення включає систему заходів – добір, формування, спеціальна підготовка та організація використання кінологічних команд – для використання службових собак під час здійснення митного контролю. Інспектор-кінолог, працюючи зі службовою собакою, повинен володіти певними навичками та якостями, зокрема, пройти кінологічну підготовку, мати досвід роботи зі службовими собаками, знати основи ветеринарії та кінології, пройти курси вперше прийнятих на роботу в органи ДФС (володіти основами митної справи, знати процедури митного контролю та ін.) та курс спеціальної підготовки, мати вищу освіту. Для ефективної роботи кінологічних команд важливе зазначення має правильний підбір собак та їхня підготовка. Основні критерії відбору собак наступні: вік від 8 до 18 місяців, розвинута нюхово-пошукова реакція поведінки та здобуття предмета, природжене прагнення до гри та здобуття предмета, адекватна реакція на сильні звукові та світлові зовнішні подразники, соціальна поведінка, позитивна поведінка. Щодо порід собак, дослідники до найбільш ефективних пошуковців відносять такі: німецька вівчарка, лабрадор, спаніель, стаффордширський тер'єр [17]. У Державній фіскальній службі України крім цих порід, для роботи у кінологічних командах залучаються ще бельгійська вівчарка, біль, фокстер'єр. Підготовка кінологічних команд для роботи на митницях включає дві складові: первинна підготовка, спеціальний курс та тренування (рис. 1). Для начальників відділів (секторів) кінологічного забезпечення проводяться короткострокові семінари (24 години на рік).

Європейська практика показує, що для більш ефективної протидії незаконному переміщенню заборонених предметів необхідна злагоджена співпраця операторів скануючих систем та інспекторів-кінологів. В Україні на сьогодні це питання не врегульоване і потребує удосконалення.

Департаментом спеціалізованої підготовки та кінологічного забезпечення ДФС розроблено та запропоновано апробувати на одній із митниць ДФС (де є необхідні скануючі системи та кінологічні команди) Алгоритм здійснення митного контролю товарів та транспортних засобів із залученням скануючих систем та кінологічних команд митниць ДФС України. У разі успішної апробації Алгоритму він може бути реалізованим на всіх митницях, де є в цьому необхідність. Здійснення митного контролю товарів та транспортних засобів у пунктах пропуску митниць ДФС України із спільним залученням скануючих систем та кінологічних команд відбувається у наступні етапи:

1. А – *спрацювання службового собаки (в'їзд в Україну, виїзд з України).*

1. Спрацювання службового собаки на транспортний засіб (вантаж), що проходить митний контроль на в'їзд в Україну.

2. Доповідь інспектора-кінолога старшому зміні про спрацювання службового собаки.

3. Прийняття рішення старшим зміни щодо використання скануючої системи для додаткового огляду підозрілого транспортного засобу (вантажу).

4. Переїзд підозрілого транспортного засобу до майданчику скануючої системи. Сканування скануючою системою підозрілого транспортного засобу (підозрілого вантажу).

5. Робота оператора скануючої системи.

6. Прийняття рішення старшим зміни про фізичний огляд підозрілого транспортного засобу (вантажу) за результатами спільного використання кінологічної команди та скануючої системи.

2. Б – *спрацювання в результаті роботи скануючої системи (в'їзд в Україну, виїзд з України).*

1. Сканування скануючою системою транспортного засобу (вантажу).

2. Робота оператора скануючої системи.

3. Виникнення підозри оператором скануючої системи щодо наявності у транспортному засобі (вантажі) заборонених предметів.

4. Доповідь оператором скануючої системи старшому зміні щодо ймовірної наявності у транспортному засобі (вантажі) заборонених предметів.

5. Прийняття рішення старшим зміни щодо використання службового собаки для додаткового огляду підозрілого транспортного засобу (вантажу).

6. Спрацювання службового собаки на підозрілий транспортний засіб (вантаж).

7. Прийняття рішення старшим зміни про фізичний огляд підозрілого транспортного засобу (вантажу) за результатами спільного використання скануючої системи та кінологічної команди.

Не менш важливою складовою ефективною роботи кінологічних команд у процесі митного контролю є обмін досвідом із митними службами інших країн та впровадження новітніх практик підготовки службових собак. За останні роки Департаментом спеціалізованої підготовки та кінологічного забезпечення ДФС було проведено ряд організаційних заходів, що дозволили вдосконалити підготовку кінологічних команд та підвищити результативність їхньої роботи, зокрема:

– у 2011 р. відбулася робоча зустріч представників кінологічних підрозділів митних та прикордонних служб України та Молдови; проведено міжнародний семінар за темою: «Підвищення кваліфікації персоналу та кінологічних команд митних служб: міжнародний досвід, актуальні задачі та шляхи їх вирішення»;

– у 2012 р. проведено показові заняття кінологічних команд для учасників міжнародного семінару за темою: «Актуальні питання протидії міжнародному незаконному обігу наркотичних засобів,

психотропних речовин та прекурсорів: вітчизняний та іноземний досвід»; проведено міжнародні змагання кінологічних команд, м. Ямпіль, Вінницька область; взято участь у базовому семінарі з кінології у м. Кишинів, Республіка Молдова; участь у семінарі за темою «Обмін досвідом в організації заходів з послуг К-9 для виявлення контрабанди наркотиків» у м. Тбілісі, Грузія; участь у програмі професійного обміну на тему: «Роль кінологічних служб у боротьбі з наркотиками» у рамках Програми міжнародних відвідувачів-лідерів (IVLP), США; участь у міжнародному тренінгу з кінології в боротьбі з контрабандою тютюнових виробів та підробкою товарів (Словацька Республіка) та інш;

– у 2013 р. взято участь у зустрічі з представниками Агенції з питань кордонів Великої Британії (одним із питань обговорення була підготовка кінологічних команд);

– у 2014 р. керівництво Департаменту взяло участь у навчальній поїздці до Кінологічного центру митної служби Німеччини, м. Нойсдеттельзау;

– у 2015 р. 3 кінологічні команди митниць ДФС та Департаменту взяли участь у практичному навчанні з пошуку тютюнових виробів у Регіональному кінологічному центрі Всесвітньої митної організації (м. Германіце, Чеська Республіка); представники Департаменту взяли участь у робочій зустрічі з представником Митної служби ФРН, під час якої Департаменту було передано зразки європейських банкнот для їх використання у тренуванні службових собак ДФС України;

– у 2016 р. 3 кінологічні команди митниць ДФС та Департаменту взяли участь у практичному навчанні з пошуку тютюнових виробів у Регіональному кінологічному центрі Всесвітньої митної організації (м. Германіце, Чеська Республіка); у м. Ірпінь проведено міжнародні змагання кінологічних команд; представники Департаменту взяли участь у міжнародній конференції керівників митних адміністрацій Європейського регіону ВМО (м. Астана, Республіка Казахстан);

– 26.08.2016 р. на базі Департаменту спеціалізованої підготовки та кінологічного забезпечення ДФС відбулося відкриття Регіонального кінологічного навчального центру Всесвітньої митної організації;

– у 2017 р. на базі Тернопільського національного економічного університету було проведено III Міжнародні змагання кінологічних команд з пошуку наркотичних засобів, зброї, набоїв та тютюнових виробів.

Разом з тим, у використанні кінологічних команд на митницях з метою попередження та виявлення ризиків для митного простору України не вирішеними залишається ряд проблем, зокрема: недостатня укомплектованість митниць кінологічними командами; відсутність методики розрахунку потреби митниць у кінологічних командах

та їх оптимальної кількості; недостатнє фінансове забезпечення роботи кінологічних команд (забезпечення транспортним засобом, паливом та ін.); відсутність статусу органів, що виконують правоохоронну функцію, що не дозволяє повною мірою кінологічним командам здійснювати боротьбу з класичною контрабандою.

Висновки з проведеного дослідження. Зважаючи на сучасні тенденції розвитку та масштаби міжнародного нелегального бізнесу, зокрема: в частині переміщення наркотичних засобів, зброї, об'єктів живої природи, використання системи управління ризиками недостатньо для забезпечення безпеки митного простору, адже є ризики, які не враховуються системою. Проведене дослідження дало змогу з'ясувати роль кінологічних команд в ефективності виявлення контрабанди товарів та порушення митних правил. Доведено, що правильно організована підготовка кінологічних команд до роботи у поєднанні із використанням скануючих систем дозволяє вдосконалити процедури митного контролю. Запропонований алгоритм за умови його впровадження на митницях суттєво покращить результативність митного контролю та огляду, сприятиме попередженню випадків контрабанди та порушення митних правил.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Білоцерківський О. Б. Аналіз і використання технічних засобів митного контролю / О. Б. Білоцерківський, І. Ю. Лук'яниція, І. А. Чекмасова // Вісник Нац. техн. ун-ту «ХПІ»: зб. наук. пр. – 2012. – № 11. – С. 3-8.
2. Дейниченко Г. В. Аналіз тенденцій розвитку світового ринку технічних засобів митного контролю для виявлення наркотичних речовин / Г. В. Дейниченко, Н. О. Афукова, А. М. Кукса // Прогресивні техніка та технології харчових виробництв ресторанного господарства і торгівлі. – 2009. – Вип. 1. – С. 179-186. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pt_2009_1_30
3. Дейниченко Г. В. Дослідження ринку сучасних технічних засобів та методів митного контролю для виявлення вибухових речовин та пристроїв / Г. В. Дейниченко, Н. О. Афукова, Н. В. Савченко // Прогресивні техніка та технології харчових виробництв ресторанного господарства і торгівлі. – 2010. – Вип. 1. – С. 150-156. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pt_2010_1_28
4. Методи і технічні засоби митного контролю: підручник для студ. вищих навч. закл. / І. В. Ємченко, А. П. Закусілов; Львівська комерційна академія. – К.: Центр учбової літ-ри, 2007. – 432 с.
5. Технічні засоби митного контролю: навч. посіб. / За заг. ред. А. Д. Войцещука. – Хмельницький: ПАВФ «ІНТРАДА», 2012. – 297 с.
6. Основи службової кінології: навч. посіб. – Вінниця, ТОВ. «Меркьюрі-Поділля», 2011. – 192 с.
7. Корнійчук О. О. Професійна підготовка кінологічних команд митних органів митного союзу

Російської Федерації, Республіки Білорусь та Республіки Казахстан / О. О. Корнійчук, С. В. Гайдук // Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. – 2014. – Вип. 4. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnadps_2014_4_8

8. Гайдук С. В. Основи дресирування, гігієни та годівлі службових собак: навч. посіб. / С. В. Гайдук. – Київ: 2017. – 176 с.

9. Митний кодекс України від 13.03.2012 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>

10. Постанова КМУ «Про затвердження переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів» № 770 від 06.05.2000 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/770-2000-%D0%BF/page>

11. World Drug Report 2016 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.unodc.org/wdr2016/>

12. Compendium of drug-related statistics concerning GUAM (prepared by GUAM and UNODC) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.guam-organization.org/attach/comp1.pdf

13. Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://cites.org/eng/disc/text.php>

14. Гайдук С. В. Перспективи застосування кінологічних команд Державної фіскальної служби України у боротьбі із незаконним переміщенням об'єктів дикої природи / С. В. Гайдук// Кінологічне забезпечення Державної фіскальної служби України: монографія. – Хмельницький: ФОРМ Мельник А. А., 2015 – 348 с. – С. 145-166.

15. Поисковые собаки для обнаружения объектов живой природы: Учебное пособие для подготовки собак по обнаружению объектов живой природы – предметов торговли [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.osce.org/ru/ukraine/131816?download=true

16. Наказ Міністерства фінансів України № 1147 від 15.12.2015 р. «Про кінологічне забезпечення в Державній фіскальній службі України» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1664-15/page2>

17. Болотина И. Кинологическая служба таможенных органов Республики Беларусь: достижения и перспективы развития. – Минск, 2009. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: elibrary.by/bitstream/.../1/bolotina_2010_1_CA_issues.pdf

2017, from http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pt_2009_1_30 (in Ukrainian).

3. Deinychenko H. V., Afukova N. O. & Savchenko N. V. (2010). Market analysis of the modern technical means and methods of customs control designed for the detection of explosives and triggering devices. Progressive engineering and technology of food production enterprises, catering business and trade, 1, 150-156. Retrieved 1 October, 2017, from http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pt_2010_1_28 (in Ukrainian).

4. Yemchenko I. V. & Zakusilov A. P. (Eds). (2007). Methods and technical means of customs control: Manual for undergraduate and superior by academic achievement students. Lviv: Lviv Commercial Academy (in Ukrainian).

5. Voitseshchuk A. D. (2012). Technical means of customs control. Khmelnytsky: INTRADA, PAVF (in Ukrainian).

6. The basics of official cynology: Manual. (2011). Vinnitsa: Mercury-Podillia, Ltd. (in Ukrainian).

7. Korniihuk O. O. & Haiduk S. V. (2014). Professional training of the cynology teams of customs authorities of Russian Federation, Republic of Belarus and Republic of Kazakhstan. Journal of the National Academy of the State Border Guard Service of Ukraine, 4. Retrieved 1 October, 2017, from http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnadps_2014_4_8 (in Ukrainian).

8. Haiduk S. V. (2017). Basics of service dog training, hygiene and feeding: Manual. Kyiv (in Ukrainian).

9. Customs Code of Ukraine from 13.03.2012. (2012). Retrieved October 1, 2017 from <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4495-17> (in Ukrainian).

10. Statement of the Cabinet of Ministers of Ukraine on approval of the list of narcotics, psychotropic substances and precursors № 770 from 06.05.2000. (2000). Retrieved October 1, 2017 from <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/770-2000-%D0%BF/page> (in Ukrainian).

11. United Nations Office on Drugs and Crime. (2016). World Drug Report 2016. Retrieved 1 October, 2017, from <http://www.unodc.org/wdr2016/>

12. Organization for Democracy and Economic Development & United Nations Office on Drugs and Crime. (2014). Compendium of drug-related statistics concerning GUAM. Retrieved 1 October, 2017, from www.guam-organization.org/attach/comp1.pdf

13. Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora. (1983). Retrieved 1 October, 2017, from <https://cites.org/sites/default/files/eng/disc/CITES-Convention-EN.pdf>

14. Haiduk S. V. (2015). Perspective application of the cynology teams of the State Fiscal Service of Ukraine in struggle against illegal movement of wild fauna and flora. Cynology support of the State Fiscal Service of Ukraine: Monograph (pp. 145-166). Khmelnytsky: Melnyk A.A. Sole Proprietor (in Ukrainian).

15. Organization for Security and Co-operation in Europe. (2009). Search dogs for the detection of wild fauna and flora Manual for search dog training. Retrieved 1 October, 2017, from <http://www.osce.org/ru/ukraine/131816?download=true> (in Russian).

16. Decree of the Ministry of Finance of Ukraine № 1147 from 15.12.2015 on the cynology support of the State Fiscal Service of Ukraine. (2015). Retrieved Octo-

REFERENCES:

1. Bilotserkivskiy O. B., Lukianytsia I. Y., Chekmasova I. A. (2012). Analysis and application of the technical means of customs control. Journal of Ternopil Ivan Puluj National Technical University, 11, 3-8 (in Ukrainian).

2. Deinychenko H. V., Afukova N. O. & Kuksa A. M. (2009). Tendency analysis of the world market of the technical means of customs control designed for the detection of narcotics. Progressive Engineering and Technology of Food Production Enterprises, Catering Business and Trade, 1, 179-186. Retrieved 1 October,

ber 1, 2017 from <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1664-15/page2> (in Ukrainian).

17. Bolotyna I. (2009). Cynology service of the customs authorities of Republic of Belarus:

Achievements and prospects. Retrieved 2 October, 2017, from http://elib.bsu.by/bitstream/123456789/35559/1/bolotina_2010_1_CA_issues.pdf (in Russian).

Voitseshchuk A.D.

Candidate of Economic Sciences, Associate Professor, Director,
Department for Special Training and Canine Support,
State Fiscal Service of Ukraine

INVOLVEMENT OF CANINE TEAMS AND SCANNING SYSTEMS IN CUSTOMS CONTROL PROCEDURES FOR PREVENTING THE RISKS FOR A COUNTRY'S CUSTOMS SPACE

Liberalization of the conditions of international trade and the simplification of procedures for the passage of goods and vehicles through the customs border of countries are accompanied by an increase in their illegal movement, raising the risks for customs space. It updates the need for using special and technical means of customs control and the involvement of canine teams in the work of customs. Such measures are effective in detecting narcotic drugs, weapons, ammunition, tobacco products, money banknotes, CITES samples, etc. The assessment of the involvement of Ukrainian customs authorities in the detection of smuggling of goods confirms that, in recent years, considerable progress has been made in the operation of canine teams, which indicates an increase in their training and education levels.

The importance of using canine teams to detect the illegal movement of narcotics, precursors, and psychotropic substances across the border is substantiated because, taking into account the modern technology of movement, only military working dogs can detect them. The use of canine teams to detect the illicit trafficking of species of wild flora and fauna is relevant. Cynological methods of finding objects of smuggling have a number of advantages along with technical and human resources, minimizing the corrupt component. However, one of the problems is the lack of completeness of canine teams in certain regions of Ukraine, which reduces the effectiveness of detecting violations and increases the risks for the country's customs space.

The organizational and legal stages of the development of the activity of military working dog teams of customs in Ukraine are analysed. Preparation of canine teams for work at customs includes: primary training, special course, and training. A military working dog handler must have certain skills and qualities. For the effective operation of canine teams, an important indication is the correct selection of dogs and their training.

In order to more effectively counteract the illegal movement of prohibited items, there is a need for coordinated cooperation between scanning systems operators and military working dog handlers. Department for Special Training and Canine Support of SFS developed an algorithm for the implementation of customs control of goods and vehicles with the involvement of scanning systems and canine teams of customs. Implementation of such an algorithm at customs will significantly improve the effectiveness of customs control and inspection, facilitate the prevention of smuggling and violation of customs rules, and prevent possible risks for Ukraine's customs space. An important part of the effective work of military working dog teams in Ukraine is the exchange of experience with the customs services of other countries and the introduction of the latest practices for the training of military working dogs. The attention is drawn to problems that are insufficiently solved for the effective use of canine teams in the work of customs.